НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

2001–2026:

історія та перспективи

Київ
Інтерсервіс
2026

Рекомендовано до видання вченою радою Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України

Автори-укладачі: *науковий та адміністративний колектив Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України*

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України 2001–2026 роки: історія та перспективи: ювілейний дайджест / за заг. ред. А. О. Кодинця. К., Інтерсервіс, 2026. 56 с.
ISBN 978-966-999-608-4

Ювілейний дайджест присвячено 25-річчю з дня заснування Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (2001–2026 рр.). Видання містить ретроспективний аналіз становлення інституту, ключові етапи його розвитку, а також хроніку найважливіших наукових досягнень у сфері права інтелектуальної власності та правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні. У збірнику висвітлено вагомий внесок наукового колективу у формування вітчизняного законодавства, інтеграцію України до європейського та світового IP-простору.

Матеріали подаються в авторській редакції.
Відповідальність за зміст текстів, достовірність наведених даних несе Інститут.

ISBN 978-966-999-608-4

© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2026
© Колектив авторів, 2026

Шановні працівники Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності!

Щиро вітаємо вас із ***25-річчям Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності***!

Чверть століття вашої діяльності — це історія успішного поєднання класичних наукових традицій із викликами цифрової епохи. Сьогодні ваш Інститут є визнаним лідером у сфері права інтелектуальної власності на шляху розбудови інноваційної України.

Вас поєднує справжня наукова синергія, втілена в реальні справи. Ми високо цінуємо результати ваших заходів — семінарів, круглих столів та конференцій, де в гострих дискусіях народжуються моделі наукових програм майбутнього.

Окремої подяки заслуговує ваша тісна співпраця з більш ніж п'ятдесятьма науковими та освітніми установами в рамках якої йде постійний обмін знаннями, досвідом та ідеями, що зміцнює міждисциплінарний фундамент української науки. Ми бачимо, як ваші напрацювання у сфері цифровізації та охороні і захисту прав об'єктів інтелектуальної власності гармонійно доповнюють правовий механізм плекання інтелектуальних здобутків особистості, створюючи цілісну екосистему для розвитку Людини в постіндустріальному суспільстві.

Особливо важливою є діяльність Інституту в умовах сучасних суспільних викликів, коли питання розвитку людського капіталу та інтеграція української науки у європейський простір набуває стратегічного значення. Ваші наукові дослідження та експертна робота сприяють формуванню сучасної моделі юридичної науки та освіти, постійно орієнтуються на потреби розвитку інноваційної економіки та сталого розвитку суспільства.

Від щирого серця зичу колективу Інституту інтелектуальної власності НАПрН України невичерпної творчої енергії, нових епохальних наукових відкриттів та вагомих здобутків на благо української освіти і науки. Бажаю вам незламності духу, професійного натхнення та непохитної віри у Перемогу України. Нехай кожен новий рік діяльності Інституту буде наповнений плідною працею задля розвитку інтелектуального та професійного капіталу нашої держави!

Міцного здоров'я всім вам, родинного добробуту та нашої спільної великої Перемоги!

Володимир ЖУРАВЕЛЬ
Президент НАПрН України,
дійсний член (академік) НАПрН України,
член президії НАПрН України,
д.ю.н., професор

Святоцький Олександр Дмитрович *— доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, головний редактор юридичного журналу «Право України», директор НДІ інтелектуальної власності НАПрН України* ***(2001–2005 рр.)***

Орлюк Олена Павлівна *— доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, директор Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), директор НДІ інтелектуальної власності НАПрН України* ***(2005–2020 рр.)***

Дорошенко Олександр Федорович *— кандидат юридичних наук, судовий експерт, старший дослідник, директор НДІ інтелектуальної власності НАПрН України* ***(2021-2025 рр.)****, почесний доктор Міжнародної кадрової академії.*

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (далі — Інститут) був створений у 2001 р. на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 29 травня 2001 р. № 582 та спрямований на здійснення таких основних завдань:

- проведення наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності;
- участь у розробленні проектів законів та інших нормативно-правових актів з питань інтелектуальної власності;
- підготовка експертних висновків із зазначених питань.

Наразі Інститут є єдиною спеціалізованою державною установою, яка здійснює в Україні наукові і прикладні дослідження у сфері інтелектуальної власності та практичне впровадження їх результатів.

Поступальний розвиток Інституту дозволив сформувати кваліфікований науково-експертний колектив, спроможний вирішувати стратегічні завдання у галузі права та економіки інтелектуальної власності, пов'язаної з усіма основними сферами суспільного життя.

Інститут є провідною науковою установою України, що забезпечує проведення наукових досліджень з широкого спектру проблем права інтелектуальної власності, сприяє розвитку і реалізації державної політики у сфері охорони інтелектуальної власності та інноваційної діяльності.

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності вже понад 25 років успішно працює у сфері розробки та удосконалення законодавства з інтелектуальної власності, здійснює при-

кладну та дослідницьку діяльність в галузі, ініціює та підтримує освітні та просвітницькі проєкти для популяризації права інтелектуальної власності в Україні, сприяння науково-технічному прогресу та збільшення внеску України в розвиток світової науки і техніки.

Результати наукової роботи Інституту втілені у понад 100 наукових виданнях, включаючи монографії, науково-практичні видання, коментарі до законодавства, узагальнення матеріалів судової та експертної практики, енциклопедії, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації. З 2017 р. Інститутом розроблено та подано до Верховної Ради України понад 70 законопроєктів та близько 100 експертних висновків на проєкти законодавчих актів у сфері інтелектуальної власності. Фахівці Інституту регулярно включаються до складу робочих груп у складі профільних комітетів Верховної Ради України, Мінекономіки з розробки проєктів законів та інших нормативно-правових актів України у сфері охорони прав інтелектуальної власності.

Діяльність Інституту базується на:

- ***Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2026–2030 рр.,*** затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 30.04.2026 р. № 2-26;
- ***Стратегії розвитку Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України на 2023–2027 рр.,*** затвердженої рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності від 27 червня 2023 р.

Сьогодні наукова діяльність Інституту здійснюється з врахуванням особливостей нормативного забезпечення охорони інтелектуальної власності в умовах воєнного стану, цифрової трансформації та реалізації європейських засад розвитку державотворення України.

За понад 25-річний період свого функціонування Інститут утвердився як:

- ***провідний національний науковий та освітній центр у сфері інтелектуальної власності;***
- ***провідна експерта установи в галузі нормопроєктування та правозастосування у сфері інтелектуальної власності;***

- ***провідна наукова установа у сфері системи правової охорони інтелектуальної власності.***

В умовах європейської інтеграції України Інститут активно долучається до процесів удосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності та приведення його у відповідність до права ЄС.

Відповідно до Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis ЄС*), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України № 438 від 01 квітня 2026 р. Інститут був визначений як відповідальний виконавець по реалізації завдань Національної програми у межах розділу 7 «Право інтелектуальної власності».

Зазначене є ще одним чинником, що підтверджує важливість наукових досліджень Інституту як провідної наукової установи у сфері інтелектуальної власності.

Попереду — велика нормотворча та інституційна робота, проте затвердження Програми свідчить про важливість реформування права інтелектуальної власності з урахуванням сучасних наукових досліджень та вимог законодавства ЄС та є ще одним важливим кроком на шляху членства України в Європейському Союзі.

СТРУКТУРА ТА КЕРІВНИЦТВО

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ

КОДИНЕЦЬ
Анатолій
Олександрович

доктор юридичних наук, професор

ЗАСТУПНИК З АДМІНІСТРАТИВНО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ДОРОЖКО
Григорій
Костянтинович

кандидат технічних наук, доцент

РАДНИК ПРИ ДИРЕКЦІЇ

МИРОНЕНКО
Наталія
Михайлівна

докторка юридичних наук, професорка, член-кор. НАПрН України

УЧЕНИЙ СЕКРЕТАР

ФЕДОРОВА
Надія
Вікторівна

кандидатка юридичних наук

Основні напрями діяльності Інституту:

Наукова діяльність: фундаментальні та прикладні дослідження на перетині інтелектуальної власності та біотехнологій, біологічної безпеки, зеленої економіки та екології, IT-технологій; енергозберігаючих технологій, інновацій, агробізнесу, національної безпеки та оборони тощо. Відчуваючи вектори розвитку України, інститут намагається відповідати на виклики часу.

Сьогодні в Інституті розвиваються нові науково-практичні напрями, успішно функціонують центри та відділи, серед яких відділ дослідження прав інтелектуальної власності та прав людини у сфері охорони здоров'я, а також Центр правового забезпечення розвитку науки та технології.

Експертизи та консультування. Ми займаємося наданням консультацій з питань, що стосуються права та економіки інтелектуальної власності, цивільного, цивільно-процесуального, фінансового, економічного права тощо; реєстрацією прав на твори, об'єкти патентного права, засоби індивідуалізації; проведенням судових експертиз та спеціальних досліджень з питань інтелектуальної власності; оцінкою та аудитом інтелектуальної власності; консультаціями щодо розпорядження правами інтелектуальної власності, підготовкою проектів договорів, підготовкою висновків щодо укладених договорів тощо.

Дослідницька та видавнича діяльність. Результати наукової діяльності Інституту знайшли втілення у 103 монографіях, 4 енциклопедіях, більше ніж 30 практичних збірниках, понад 20 методичних рекомендаціях та коментарях законодавства, у понад 60 підручниках та навчальних посібниках. Інститут щорічно видає збірники наукових праць «Питання інтелектуальної власності», є засновником та співзасновником періодичних науково-практичних журналів «Теорія і практика інтелектуальної власності» та «Медичне право», що включені до міжнародних наукометричних баз даних.

Освітні програми. Інститут бере активну участь у навчально-освітньому процесі. Забезпечує проведення галузевих літніх шкіл, освітніх сертифікатних програм, регулярних тренінгів та науково-практичних семінарів з окремих аспектів права інтелектуальної власності. Інститут також є співзасновником науково-освітніх центрів з інтелектуальної власності, виступає майданчиком для проходження виробничої практики та підвищення кваліфікації здобувачів освіти та викладачів з усієї України.

Законодавчі ініціативи. Наші спеціалісти підготували або брали участь у розробці та експертуванні понад 300 проєктів нормативно-правових актів з питань інтелектуальної власності та інноваційної діяльності. У складі робочих груп брали участь у розробці Концепції реформування юридичної освіти, законопроєктів галузі (зокрема, Закону України «Про Національну систему охорони інтелектуальної власності», Закону України «Про судово-експертну діяльність в Україні», Закону України «Про авторське право і суміжні права»), працювали над удосконаленням нормативної бази експертизи заявок на реєстрацію винаходів у сфері фармації та медицини. З питань удосконалення чинного законодавства співпрацювали із Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерством освіти і науки України, ДО «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» та іншими державними інституціями.

Результативність. Атестованими судовими експертами Інституту підготовлено понад 1800 судових експертиз та спеціальних досліджень об'єктів інтелектуальної власності. Сертифікованими оцінщиками виконано близько 70 оцінок об'єктів інтелектуальної власності. Патентні повірені, що працюють в Інституті, постійно залучаються до державної реєстрації прав інтелектуальної власності для фізичних та юридичних осіб. Науков-

цями інституту виконано понад 270 наукових досліджень на замовлення для державних та недержавних організацій; 470 досліджень на замовлення регіональних суб'єктів, у тому числі органів місцевого самоврядування та місцевої влади; 95 наукових експертних висновків за запитами для вищих та центральних органів державної влади.

Науковий потенціал. Інститут має потужний кадровий склад, що постійно поповнюється молодими дослідниками та професіоналами-практиками галузі.

Інститут є засновником наукових шкіл з права інтелектуальної власності та економіки інтелектуальної власності. Свій досвід та зусилля з виховання молодого покоління дослідників віддають гранди інтелектуальної власності, що розбудовували систему правової охорони інтелектуальної власності в незалежній Україні; стояли у витоків створення судової експертизи інтелектуальної власності; виступали від імені України підписантами базових міжнародних договорів та конвенцій у сфері інтелектуальної власності.

Міжнародна співпраця. Інститут активно співпрацює з міжнародними центрами, що спеціалізуються на сфері інтелектуальної власності, Всесвітньою організацією інтелектуальної власності. Партнерами є наукові інституції чи університети Польщі, Словаччини, Німеччини, Іспанії тощо.

ПІДРОЗДІЛИ ІНСТИТУТУ

ВІДДІЛ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Відділ авторського права і суміжних прав об'єднує фахівців, які здійснюють фундаментальні і прикладні наукові дослідження у сфері авторського права і суміжних прав, креативних індустрій, технологій штучного інтелекту, управління майновими авторськими і суміжними правами та впроваджують результати досліджень у практичну площину.

Відділ очолює **Анна Штефан** — докторка юридичних наук, старша дослідниця, національна тренерка та національна консультантка Всесвітньої організації інтелектуальної власності, головна редакторка науково-практичного журналу «Теорія і практика інтелектуальної власності», який видається Інститутом.

В рамках відділу функціонує сектор розпорядження авторськими та суміжними правами, який здійснює державну реєстрацію авторського права на твори та державну реєстрацію договорів, які стосуються майнових прав на твір.

Завідувачкою сектору є **Валентина Троцька**, кандидатка юридичних наук.

Наукові співробітники відділу:

Костянтин Зеров,
кандидат юридичних наук,
старший дослідник,
адвокат, патентний повірений

Олена Старченко,
докторка філософії у галузі права,
адвокатка

Сергій Бутнік-Сіверський,
кандидат юридичних наук,
патентний повірений

Катерина Гайдай,
докторка філософії у галузі права

Дар'я Пилюченко

Робота відділу спрямована на вирішення таких основних завдань:

- розвиток науки права інтелектуальної власності з урахуванням сучасних технологічних викликів та загальносвітових тенденцій;
- удосконалення правового регулювання відносин, що виникають у зв'язку із створенням та використанням об'єктів авторського права і суміжних прав та захистом прав на них;
- сприяння розвитку креативних індустрій шляхом підвищення обізнаності представників креативного бізнесу про свої права та можливості комерціалізації результатів інтелектуальної творчої діяльності;
- популяризація знань про авторське право і суміжні права в рамках формальної освіти та науково-практичних заходів;
- сприяння розвитку принципів відкритої науки та академічної доброчесності.

У минулі роки теми фундаментальних досліджень відділу охоплювали такі напрями: авторське право і суміжні права в умовах сучасного технологічного розвитку, правова охорона нетипових об'єктів авторського права, юрисдикційна та неюрисдикційні форми захисту авторського права і суміжних прав, інтелектуальна власність у креативних індустріях.

З 2025 року відділ займається дослідженням фундаментальної теми «Євроінтеграційний вектор розвитку законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав», спрямованої на надання правової характеристики якісного стану виконання євроінтеграційних зобов'язань України у сфері авторського права і суміжних прав та сприяння виконанню цих зобов'язань у повному обсязі.

Євроінтеграційна проблематика знаходиться у центрі уваги відділу з моменту укладення Угоди про асоціацію з ЄС. Питання авторського права і суміжних прав ЄС та адаптації законодавства України до acquis ЄС порушувалися співробітниками відділу у численних наукових публікаціях і виступах на наукових і науково-практичних заходах. У 2024 році завідувачка відділу Анна Штефан на підставі доручення Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції взяла участь у двосторонній зустрічі України та Європейської комісії з питань гармонізації законодавства України з правом ЄС за переговорним розділом 7 «Право інтелектуальної власності» у м. Брюсселі.

Співробітники відділу активно задіяні у нормотворчих процесах. Зокрема у 2022 році фахівці відділу за пропозицією Голови Верховної Ради України були включені до складу робочої групи з підготовки до другого читання проєкту Закону України «Про авторське право і суміжні права», який був прийнятий 1 грудня 2022 року. У 2023 році співробітники відділу взяли участь у робочих групах, створених УКРНОІВІ з метою опрацювання та підготовки проєктів постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та умов дозволеного використання сирітських творів, фонограм, відеограм та зафіксованих у них виконань» та «Про затвердження Порядку захисту особистих немайнових прав автора, твір якого став суспільним надбанням, у разі відсутності у автора спадкоємців». Завідувачка відділу була залучена до розробки Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні до 2030 року.

За декілька останніх років відділом було надано науково-експертні висновки на проєкти Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності», «Про академічну доброчесність», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері авторського права і суміжних прав з метою приведення правового регулювання сфери у відповідність до актів права ЄС», «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності у сфері кінематографії», «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки», проєкт Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, що стосуються майнових прав на твір.

Також відділ на постійній основі здійснює розробку проєктів нормативно-правових актів, серед яких проєкти Законів України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про автор-

ське право і суміжні права» та Цивільного кодексу України щодо удосконалення правового регулювання публічної ліцензії», «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Цивільного кодексу України щодо удосконалення правової регламентації суміжних прав організацій мовлення», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правової охорони творів архітектури».

Наукова діяльність співробітників відділу втілена у багатьох публікаціях: індивідуальних та колективних монографіях, статтях, опублікованих у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science, та фахових виданнях категорії Б, тезах доповідей, аналітичних та інших матеріалах.

Фахівці відділу беруть участь у розробці практичних рекомендацій, таких як рекомендації щодо використання ліцензій відкритого доступу під час розміщення наукових результатів та науково-технічної інформації в мережі Інтернет, рекомендацій щодо відповідального використання штучного інтелекту, рекомендацій з відповідальної розробки систем із використанням технологій штучного інтелекту.

Відділ задіяний у підготовці здобувачів ступеня доктора філософії у галузі права. Під керівництвом науковців відділу аспіранти здійснюють дослідження за темами, що стосуються правового регулювання кіноіндустрії та анімаційних аудіовізуальних творів, авторського права на твори архітектури та фотографічні твори, суміжних прав організацій радіомовлення в Україні та Європейському Союзі, вільного використання об'єктів авторського права і суміжних прав, захисту авторського права при розробці та використанні нейронних мереж.

З метою поширення результатів наукових досліджень, обговорення актуальних проблем авторського права і суміжних

прав та популяризації знань у цій сфері фахівці відділу беруть активну участь у наукових і практичних заходах в Україні та інших державах, зокрема Німеччині та Польщі.

Міжнародна співпраця співробітників відділу відзначена участю у дослідженнях, організованих такими установами, як Університет Queen Mary (м. Лондон, Велика Британія), Інститут інновацій та конкуренції імені Макса Планка (м. Мюнхен, Німеччина), Університет Коннектикуту (м. Коннектикут, США).

ВІДДІЛ ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Науковий відділ питань захисту прав інтелектуальної власності Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України є структурним підрозділом Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України.

Відділ був створений в НДІ у 2022 році. Керівником відділу є кандидат юридичний наук, старший дослідник Андрій Шабалін.

Завідувач відділу
Шабалін Андрій Валерійович
кандидат юридичних наук, старший дослідник

головний науковий співробітник
Штефан Олена Олександрівна
доктор юридичних наук, професор

науковий співробітник
Мінченко Наталія Володимирівна
судовий експерт

науковий співробітник
Недогібченко Євгенія Григорівна

молодший науковий співробітник
Коваленко Тетяна Вікторівна
патентний повірений

молодший науковий співробітник
Петреченко Андрій Павлович
адвокат

Основна мета роботи відділу — організація та проведення наукових досліджень щодо питань захисту права інтелектуальної власності межах наукових завдань, що стоять перед Інститутом.

Починаючи з 2023 року відділ працює над власною фундаментальною науковою темою: **«Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах післявоєнного відновлення України»** (2023–2026 рр), науковими керівниками теми є: кандидат юридичний наук, ст. дослідник **Андрій Валерійович Шабалін**, докторка юридичних наук, професорка, головний науковий співробітник **Олена Олександрівна Штефан**.

Над вказаною науковою темою працюють як співробітники відділу, так і представники інших наукових відділів НДІ, зокрема, доктори та кандидати юридичних наук, що є свідченням актуальності обраного наукового дослідження та значного наукового інтересу до обраної наукової теми.

Також наукові співробітники відділу працюють і над загальними інститутськими науковими темами.

Безпосередньо у відділі захисту прав інтелектуальної власності працює близько 10 співробітників серед них: два доктори юридичних наук, три кандидата юридичних наук, один доктор філософії у галузі права (PhD), інші співробітники здійснюють підготовку власних дисертаційних досліджень, у тому числі і докторської дисертації (А. В. Шабалін).

На базі відділу здійснюється підготовка наукових кадрів — аспірантів (докторів філософії у галузі 081 «Право», D8). Наразі деякі аспіранти відділу завершили навчання за програмою аспірантури та виходять на завершальний етап — захист дисертаційної роботи.

Наукові співробітники відділу беруть участь в роботі спеціалізованих вчених рад (члени рад, рецензування, опанування тощо).

У рамках підготовки аспірантів НДІ, співробітники відділу здійснюють викладацьку діяльність за розробленими курсами, зокрема, А. В. Шабалін, «Актуальні питання захисту права інтелектуальної власності», С. О. Глотов «Договірні форми передачі права інтелектуальної власно»

Поруч із зазначеним, представники відділу здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти України: А. В. Шабалін — Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ; С. О. Глотов — Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків; Н. О. Білоусова — Державний торговельно-економічний університет, що дає можливість впроваджувати теоретичні наробки відділу в освітній процес щодо підготовки майбутніх фахівців в галузі права.

Окремі співробітники відділу входить до складу вченої ради НДІ (А. В. Шабалін, О. О. Штефан, Є. Г. Недогібченко, С. О. Глотов) та інших науково-практичних рад (А. В. Шабалін, член Науково-практичної ради Ради адвокатів Київської обрості).

На сьогоднішній день співробітники відділу входять до складу редакційних колегій наукових видань. Так, О. О. Штефан є членом редколегії фахового наукового видання НДІ «Теорія і прак-

тика інтелектуальної власності» (категорія «Б»), А. В. Шабалін — член редакційної колегії фахового наукового видання Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського — «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки» (категорія «Б»).

Співробітники відділу поєднують наукову роботу із практичною діяльністю, зокрема з адвокатською практикою (А. В. Шабалін, А. П. Петриченко), судово-експертною (Н. В. Мінченко, Т. В. Коваленко, ін.), роботою в органах влади (О. О. Бакалінська — МЗС України). Таке поєднання є позитивним з точку зору реалізації наукових здобутків у практику, визначення майбутніх наукових напрямів, з огляду на потреби практики та вдосконалення законодавчої бази.

Відділ має широкі наукові зв'язки з низкою наукових установ, державних інституцій, це: кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права НН Інституту права Київського національного університету ім. Тараса Шевченка; кафедра державно-правових і гуманітарних дисциплін НН Гуманітарного інститут Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського; Комітет Верховної Ради України з питань правової політики; Рада адвокатів Київської області; Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (IP офіс).

У межах фундаментальної наукової теми, співробітниками відділу було опубліковано близько 29 наукових статей у фахових наукових видання категорії «Б», 4 статті у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus/Web of Science; взяли участь у більше ніж 30 наукових заходах (конференціях, міжнародних конференціях, круглих столах, семінарах тощо), у тому числі, які були підготовлені відділом. Відділом було підготовлено 3 проєкта нормативно-правових актів спрямованих на вдосконалення захисту права інтелектуальної власності; підготовлено до 6 висновків на проєкти нормативно-правових актів; 11 аналітичних матеріалів щодо питань захисту права інтелектуальної власності; 2 науково-правових експертиз на запити юридичних та фізичних осіб (приватних адвокатів).

ВІДДІЛ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Початок XXI століття ознаменований проблемами збереження людської популяції на тлі світових економічних, екологічних та епідеміологічних процесів. Науковий поступ у сфері медицини та фармації виявися заручником жорстких механізмів монополізації його здобутків. Природні права людини на життя та здоров'я виявилися вторинними по відношенню до прав інтелектуальної власності.

Сучасне суспільство поступово повертається до моделі верховенства природних прав людини. Парадигма гармонізації прав людини та прав інтелектуальної власності ставить перед правниками низку наукових задач. Їх успішне вирішення безперечно сприятиме науковому поступу у сфері біомедичних та фармацевтичних досліджень на засадах правових гарантій охорони інтелектуального доробку та недоторканності біологічної цілісності людини, поваги до її природних прав.

Відділ створений у 2022 р.

Серед пріоритетних завдань відділу:

- Забезпечення реалізації принципу верховенства природних прав людини над правами інтелектуальної власності.
- Пошук оптимальних правових та економічних механізмів гармонізації інтересів усіх учасників процесу створення інтелектуального продукту.
- Просвітницька діяльність у сфері захисту прав людини та прав інтелектуальної власності.
- Аналіз та імплементація на рівні законодавства норм сучасного наукового етосу.
- Сприяння формуванню механізмів громадського впливу на відповідні державні інституції для використання гнучких положень міжнародного та національного законодавства у сфері інтелектуальної власності з метою забезпечення доступу до найкращих наукових досягнень у сфері медицини та фармації.

Завідувач відділу
Омельченко Ольга Петрівна
доктор філософії (право)

Завідувач сектору правових досліджень у сфері біоетики та біобезпеки
Пономарьова Олена Олександрівна
кандидат юридичних наук, старший дослідник

провідний науковий співробітник
Чомахашвілі Олена Шотаєвна
кандидат юридичних наук, доцент

провідний науковий співробітник
Кашинцева Оксана Юріївна
кандидат юридичних наук, доцент

провідний науковий співробітник
Іолкін Ярослав Олегович
кандидат юридичних наук, доцент

науковий співробітник
Кондратюк Сергій Васильович
доктор філософії в галузі права

старший науковий співробітник
Гоменюк Анастасія Олександрівна
доктор філософії в галузі права

молодший науковий співробітник
Шишко Ігор Миколайович
доктор філософії в галузі права

НАУКОВИЙ ВІДДІЛ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ І КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Відділ створений у 2022 році шляхом об'єднання відділу промислової власності та економіко-правового відділу.

Сьогодні відділ є одним із провідних наукових осередків у сфері дослідження промислової власності, комерціалізації інтелектуальної власності та правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

Основні напрямки діяльностті відділу:

- вдосконалення законодавства України у сфері промислової власності;
- гармонізація законодавства України із правом ЄС;
- розроблення законопроєктів та інших нормативно-правових актів у сфері інтелектуальної власності;
- фундаментальних і прикладних наукових досліджень;
- комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності;
- оцінка майнових прав інтелектуальної власності;
- підготовка науково-правових висновків та судових експертиз;
- дослідження інтелектуальної власності в умовах цифрової економіки.

Євроінтеграційний вектор

Наукові дослідження відділу спрямовані на формування сучасної системи правової охорони та комерціалізації промислової власності в умовах європейської інтеграції України.

Пріоритетними напрямами дослідження відділу є:

- адміністративні процедури у сфері інтелектуальної власності;
- захист від недобросовісної конкуренції;
- цифрова економіка та інтелектуальна власність;
- інкорпорація та кодифікація законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Наукові результати 2024–2026 років

У межах науково-дослідної роботи «Захист від недобросовісної конкуренції в системі права інтелектуальної власності в умовах євроінтеграції»:

- проведено 3 наукові конференції та 2 круглі столи;
- підготовлено 6 висновків на проєкти нормативно-правових актів;
- підготовлено 2 збірники матеріалів конференцій;
- підготовлено монографію;
- опубліковано понад 20 наукових статей;

- підготовлено понад 40 тез наукових доповідей;
- здійснено публікації у Scopus та Web of Science.

Ключові законодавчі ініціативи

2024

Розроблено пропозиції щодо внесення змін до законодавчих актів України з метою захисту державних символів в господарській діяльності, зокрема у торговельних марках.

2025

Розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання об'єктів права інтелектуальної власності в порівняльній рекламі».

Аналітична та експертна діяльність

Працівниками відділу підготовлено аналітичні матеріали з проблемних аспектів здійснення паралельного імпорту в міжнародній торгівлі та боротьби з недобросовісною реєстрацією торговельних марок ЄС.

Результати досліджень використовуються у нормотворчій діяльності та практиці державних органів.

Сектор комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

У складі відділу функціонує сектор комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Сектор здійснює дослідження економіко-правових аспектів розвитку сфери комерціалізації інтелектуальної власності, інноваційної діяльності та інтелектуального капіталу.

Основними напрямами роботи є:

- методичне забезпечення інноваційної діяльності;
- оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності;
- визначення економічних вигод від використання інновацій;
- визначення збитків, завданих порушенням прав інтелектуальної власності;
- дослідження фінансових аспектів комерціалізації інтелектуальної власності.

Команда

Відділ об'єднує висококваліфікованих науковців та практиків у сфері інтелектуальної власності, які забезпечують науковий, експертний та законопроєктний супровід розвитку сфери промислової власності в Україні.

У складі відділу працюють доктори та кандидати юридичних і економічних наук, професори, патентні повірені, фахівці з оцінки майнових прав та судової експертизи.

Завідувач відділу
Тверезенко Олена Олексіївна
кандидат юридичних наук,
патентний повірений

провідний науковий співробітник
Андрощук Геннадій Олександрович
магістр технічних наук, юрист, кандидат економічних наук, доцент

провідний науковий співробітник
Вавженчук Сергій Ярославович
доктор юридичних наук, професор

провідний науковий співробітник
Дорошенко Олександр Федорович
кандидат юридичних наук,
старший дослідник
судовий експерт, директор Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (2021–2025 рр.), почесний доктор Міжнародної кадрової академії.

старший науковий співробітник
Волинець Інна Павлівна
доктор філософії в галузі право,
старший дослідник

старший науковий співробітник
Дмитренко Вікторія Вікторівна
кандидат юридичних наук

провідний науковий співробітник
Коваль Ірина Федорівна
доктор юридичних наук, професор

головний науковий співробітник
Омельченко Андрій Володимирович
доктор юридичних наук, професор

науковий співробітник
Пічкур Олександр Валентинович

Завідувач сектору комерціалізації ОІВ
Міщенко Ірина Миколаївна
кандидат економічних наук

молодший науковий співробітник
Михайленко Михайло Вікторович
доктор філософії в галузі права

головний науковий співробітник
Бутнік-Сіверський
Олександр Борисович
доктор економічних наук, професор,
академік АТН України, академік УАН

молодший науковий співробітник
Панфйорова Лариса Леонідівна

ЦЕНТР ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

Мета діяльності Центру. Організація та управління процесами підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні доктора філософії в галузі права та залучення до підготовки фахівців за науковим рівнем.

Основними завданнями Центру є:

• Організація діяльності аспірантури з метою забезпечення вимог до третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти, які відповідають восьмому та дев'ятому кваліфікаційним рівням Національної рамки кваліфікацій.

• Організаційне та методичне забезпечення управління процесом функціонування аспірантури, впровадження нормативних документів щодо питань підготовки здобувачів вищої освіти ступенів кандидата наук та доктора філософії.

• Забезпечення ефективної організації освітнього процесу аспірантів та контроль успішності їх підготовки в аспірантурі за результатами атестації.

• Організація та координація роботи зі створення нової та оптимізації існуючої освітньо-наукової програми, навчального плану і програм навчальних курсів з підготовки докторів філософії.

• Спільно з приймальною комісією забезпечує організацію прийому до аспірантури.

• Організація переведення і відрахування аспірантів, обліку аспірантів. Забезпечення оформлення документації та зберігання інформації згідно з законодавством.

• Підготовка та надання усіх видів звітності та поточної інформації щодо чисельного та якісного складу аспірантури на запити відповідних державних органів.

• Забезпечення відкритості і прозорості діяльності Центру з використанням вебсайту Інституту.

• Розвиток співробітництва з вітчизняними та закордонними закладами вищої освіти і науковими установами у частині підготовки докторів філософії.

• Розробка пропозицій з удосконалення та підвищення ефективності підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів.

• Підготовка облікової, статистичної, звітної документації з функціонування Центру.

Керівник центру
Остапенко Ганна Зіновіївна
доктор юридичних наук, доцент

науковий співробітник
Улітіна Ольга Володимирівна
кандидат юридичних наук

науковий співробітник
Ленго Юлія Євгеніївна

молодший науковий співробітник
Кравець Людмила Вікторівна

науковий співробітник
Якуша Євгенія Сергіївна
секретар журналу «Теорія і практика інтелектуальної власності»

НАУКОВІ ТЕМИ ІНСТИТУТУ

Наукові працівники Інституту наразі проводять наукові дослідження у сфері права інтелектуальної власності у межах наступних фундаментальних наукових тем:

• ***Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах післявоєнного відновлення України*** (РК УкрІНТЕІ № 0122U201829);

Термін виконання: 01 січня 2023 року – 31 грудня 2026 року.

Наукові керівники: Штефан О.О.,д.ю.н., професор; Шабалін А.В., к.ю.н., старший дослідник.

• ***Захист від недобросовісної конкуренції в системі права інтелектуальної власності в умовах євроінтеграції*** (РК УкрІНТЕІ № 0123U105050);

Термін виконання: 01 січня 2024 року – 31 грудня 2026 року.

Наукові керівники: Тверезенко О.О., кандидат юридичних наук; Андрощук Г.О., к.е.н., доцент.

• ***Євроінтеграційний вектор розвитку законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав*** (РК УкрІНТЕІ № 0124U004883);

Термін виконання: 01.01.2025 р. – 31.12.2028 р.

Науковий керівник: Штефан А. С. д.ю.н., ст. досл.

• ***Використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності в умовах набуття Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі*** (РК УкрІНТЕІ № 0124U004853);

Термін виконання: 01 січня 2025 року – 31 грудня 2027 року.

Наукові керівники: Дорошенко О.Ф., к.ю.н., старший дослідник; Мироненко Н.М., д.ю.н., професор, член-кореспондент НАПрН України.

• ***Правовідносини інтелектуальної власності у сфері обігу лікарських засобів в Україні*** (РК УкрІНТЕІ № 0124U004885)

Термін виконання: 01 січня 2025 року – 31 грудня 2027 року.

Науковий керівник: Омельченко О.П., доктор філософії у галузі права, завідувач наукового відділу дослідження прав інтелектуальної власності та прав людини у сфері охорони здоров'я НДІ ІВ НАПрН України.

НАУКОВІ ШКОЛИ ІНСТИТУТУ

Наукова школа Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України — це форма організації колективної наукової праці визнаних науковою громадськістю вчених, які працюють в структурних підрозділах НДІ інтелектуальної власності НАПрН України та/або створених нею спільно з іншими закладами і установами наукових (навчально-наукових) підрозділах (центрах, лабораторіях) за єдиними напрямами досліджень під керівництвом відомого вченого або вчених.

Ознаки наукової школи: формований колектив, який здійснює науково-дослідну діяльність у межах визначеного напряму; наукова значущість і практична цінність результатів досліджень; визнання досягнень наукової школи в Україні та за кордоном; підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; міжнародна співпраця.

Наукові школи НДІ інтелектуальної власності НАПрН України діють відповідно до положення, підготовленого з урахуванням практики провідних вищих навчальних закладів і наукових установ і затвердженого вченою радою Інституту. Вказане положення надає визначення та передбачає низку вимог до наукових шкіл, зокрема:

1) наукову школу розвиває колектив вчених (докторів наук, докторів філософії або кандидатів наук, наукових працівників, докторантів, аспірантів, працівників науково-допоміжного складу і студентів) різних поколінь, різної кваліфікації та вікових груп, які здійснюють розробку актуальних проблем в галузі юридичних наук та/або на межі різних галузей науки;

2) в межах наукової школи здійснюється науково-дослідна, науково-організаційна, науково-педагогічна, винахідницька та патентно-ліцензійна діяльність згідно з науковим профілем Інституту, вимогами чинного законодавства, статутів Інституту і НАПрН України та інших актів;

3) наукову школу очолює один або декілька вчених у відповідній галузі, як правило, доктори наук, під керівництвом яких здійснюються наукові дослідження та підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації відповідно до законодавства України;

4) для забезпечення розвитку наукової школи вченою радою Інституту можуть визначатися напрями розвитку наукової школи, які очолюють наукові керівники із числа вчених у відповідній галузі;

5) до складу наукової школи за рішенням вченої ради Інституту можуть долучатися (за згодою) вчені інших наукових установ і навчальних закладів України, країн-членів Європейського Союзу та інших іноземних держав;

6) представники наукової школи:

• забезпечують мобільність школи щодо нових наукових здобутків та її стійкість в умовах динамічного розвитку національної, європейської та світової науки;

• вносять особистий вклад у формування і розвиток наукової школи (публікації, свідоцтва про авторські права, патенти, захисти дисертацій тощо);

• зберігають історію, традиції та розвивають бренд наукової школи;

• залучають до наукової діяльності за напрямами наукової школи інших вітчизняних та іноземних вчених;

• виступають експертами та опонентами (рецензентами) на захисті дисертацій докторів наук та докторів філософії (кандидатів наук) за науковим напрямом школи;

• беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад, експертних рад МОН України, громадських, координаційних та інших дорадчих структур органів державної влади та місцевого самоврядування;

• виступають з ініціативами щодо прийняття нових чи внесення змін і доповнень до чинних нормативно-правових актів;

7) основними доробками наукової школи вважаються:

• результати фундаментальних і прикладних досліджень у визначеному науковому напрямі;

• наукові публікації (монографії, наукові статті, підручники тощо);

• свідоцтва про реєстрацію авторських прав, ліцензійні договори на передачу прав інтелектуальної власності;

• підготовка докторів наук і докторів філософії (кандидатів наук);

• науково обґрунтовані пропозиції щодо розробки нових чи внесення змін і доповнень до чинних нормативно-правових актів;

• громадське визнання наукових досягнень представників наукової школи (державні нагороди, відзнаки, почесні звання, дипломи, обрання членами академій наук тощо);

• членство представників наукової школи у редакційних колегіях провідних наукових видань;

• членство представників наукової школи у спеціалізованих вчених радах;

• проведені міжнародні та всеукраїнські наукові конференції з профільного напряму школи;

• доповіді на конференціях, симпозіумах, семінарах різного рівня;

• укладені договори про наукове співробітництво з провідними вітчизняними та зарубіжними закладами вищої освіти, науковими установами, підприємствами, організаціями тощо.

З метою розвитку наукової бази для підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації та проведення актуальних досліджень у сфері інформації, безпеки і права, а також враховуючи наявні наукові здобутки та сформований науковий потенціал, в Інституті оформлено такі наукові школи:

• ***«Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності»*** *(керівник Дорошенко О.Ф., кандидат юридичних наук, старший дослідник)*;

• ***«Інтелектуальна власність у фармацевтичній галузі»*** *(керівник Кашинцева О.Ю., кандидат юридичних наук, доцент);*

• ***«Економіка інтелектуальної власності»*** *(керівники Бутнік-Сіверський О.Б., доктор економічних наук, професор, Андрощук Г.О., кандидат економічних наук, доцент).*

Наразі в Інституті вживаються заходи, спрямовані на формування наукових шкіл:

• «Інтелектуальна власність в цифровій економіці» (керівник Андрощук Г.О., кандидат економічних наук, доцент);

• «Інтелектуальна власність в креативних індустріях» (керівник Штефан А.С., доктор юридичних наук, старший дослідник).

НАУКОВІ ЗАХОДИ ІНТИТУТУ

Інститут останні п'ять років своєї діяльності організує проведення восьми постійних всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій та близько десяти круглих столів за актуальною тематикою у сфері інтелектуальної власності. У рамках кожної наукової теми, яку виконує Інститут, проходить притаманна їй конференція та круглі столи.

Стала традиційною березнева щорічна міжнародна конференція «Інтернет-Міст «Київ-Дніпро», до якої долучаються близько 20 установ, науковців та працівників університетів м. Києва та м. Дніпра.

Інститут підтримує зв'язки з провідними Університетами організуючи спільні заходи.

Спільно з Національним технічним університетом України «КПІ імені Ігоря Сікорського» Інститут щорічно проводить конференцію з міжнародною участю до Всесвітнього Дня інтелектуальної власності.

В травні щорічно проходить конференція з Львівським національним університетом імені Івана Франка, присвячена актуальним проблемам інтелектуального, інформаційного, інтернет права та ІТ права.

Щорічно в листопаді Інститут проводить конференцію з Державною науковою установою «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» присвячену проблемам України в умовах соціальної та цифрової трансформації та шляхам до сталого розвитку та повоєнної відбудови.

У межах реалізації заходів щодо відкритої науки матеріали конференцій та круглих столів розміщуються на сайті Інституту та у соціальних мережах.

Участь О.Ф. Дорошенка на конференції в Ужгородському національному університеті, 2025

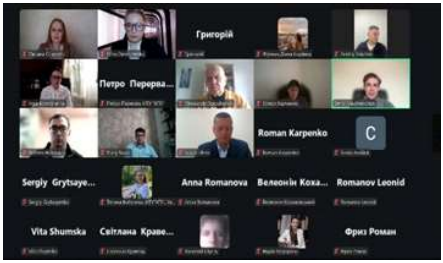

Круглий стіл «Підготовка України до членства у європейському патентному відомстві в умовах війни та євроінтеграції: охорона здоров'я, оборона, бізнес» 30 жовтня 2024 року

Круглий стіл «Перспективи реформування законодавства у сфері інтелектуальної власності крізь призму балансу євроінтеграції та доступу до лікування в умовах війни» (27 червня 2025 р.)

Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності (м. Київ, 10.10.2025 р.)

Круглий стіл «Підтримка та розвиток національного фармацевтичного сектору в умовах війни та післявоєнного відновлення: правовий аспект» 26 листопада 2025 року

Науково-практична конференція «Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, цифрового та IT-права» 15 травня 2026 року, Львів

СПІВПРАЦЯ ІНСТИТУТУ З НАУКОВИМИ ТА ОСВІТНІМИ УСТАНОВАМИ

Інститут в рамках Стратегії та Статуту організує творчу співпрацю з науковими, державними та освітніми установами. Наразі підписано 49 договорів (меморандумів), в межах яких визначені основні форми співпраці. Серед установ, з якими укладені угоди про наукове співробітництво є провідні університети та наукові заклади всієї України, зокрема:

- Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
- Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;
- Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»;
- Львівський національний університет імені Івана Франка;
- Державна наукова установа «Київський академічний університет»;
- Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича;
- Ужгородський національний університет;
- Західноукраїнський національний університет (м. Тернопіль);
- Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського;
- Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України;
- Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний Центр МВС України м. Дніпро тощо.

Діяльність Інституту у цій сфері спрямована на надання наукових та освітніх послуг, організації та проведенню спільних наукових заходів, підготовці та рецензуванню наукової та науково-методичної літератури, обмін науковою інформацією та організацією стажування наукових та професорсько-педагогічних працівників.

Щорічно близько десяти установ надають Інституту довідки про впровадження наукових розробок співробітників у свою наукову та освітню діяльність.

З 2025 році роботу по творчій співпраці НДІ ІВ НАПрН України спрямував на важливі державні установи, які відіграють важливу роль в житті суспільства, особливо з урахуванням військового стану в Україні.

Так, Інститутом було підписано Меморандум про співпрацю з Міністерством оборони України щодо вдосконалення охорони та захисту прав інтелектуальної власності та інновацій в діяльності Міністерства, Збройних силах України, Державній спеціальній службі транспорту і розвідувальному органі Міноборони Україні.

У 2025 році підписано договір про співробітництво з установою Міністерства юстиції України — Львівським науково-дослідним інститутом судових експертиз. 20 червня 2025 року відбулася нарада керівництва установ, на якій були узгоджені заходи та форми організації підвищення кваліфікації молодих співробітників Інституту судових експертиз.

15 жовтня 2025 року укладено Меморандум про взаємодію та співробітництво з Державною митною службою України з метою розроблення проєктів нормативно-правових актів у сфері інтелектуальної власності, щодо дотримання певних вимог при переміщенні товарів через митний кордон України і на розвиток системи захисту інтелектуальної власності, а також організації просвіти суспільства і посадових осіб митних органів щодо прав інтелектуальної власності та способів і процедур її захисту.

В останнє п'ятиріччя Інститут утворив на базі провідних Університетів країни вісім науково-освітніх центрів з метою організації спільної наукової роботи за актуальними проблемами та організації стажування працівників освітніх установ.

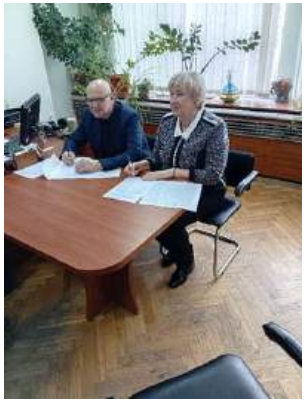
Згідно зі спільними програмами Національної академії правових наук України, Національної академії педагогічних наук України та Національної академії наук України Інститут співпрацює з установами Академій. Укладено договори про спільну діяльність з Інститутом менеджменту освіти та Інститутом професійної освіти Національної академії педагогічних наук України. З Інститутом професійної освіти проводиться спільна міжнародна конференція «Професійна освіта в умовах цифрової трансформації та технологічної модернізації: виклики та перспективи розвитку».

У 2026 році Інститут уклав договір про співпрацю з Центром дослідження інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України та організує проведення спільної науково-практичної конференції.

В умовах європейської інтеграції України Інститут розвиває співпрацю з іноземними Університетами та установами, з якими проводяться спільні заходи та обмін науковою інформацією. Меморандуми про співпрацю було укладено: з Інститутом підви-

щення кваліфікації м. Будапешт, Угорщина; юридичним факультетом Варшавського університету, Республіка Польща; Варнським вільним університетом імені Черноризця Храброго, м. Варна, Республіка Болгарія; варшавським видавництвом та компанією «SCIENCE SPACE», Республіка Польща.

Підписання Меморандуму про співпрацю з Інститутом професійної освіти Національної академії педагогічних наук України

Підписання договору про співпрацю між Інститутом та Центром дослідження інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України

У межах творчої співпраці працівники Інституту беруть участь у наукових заходах у зарубіжних наукових установах та університетах, науково-практичних конференціях та круглих столах, організованих органами державної влади та громадськими організаціями з актуальних проблем охорони прав інтелектуальної власності.

Конференція Własnosc intelektualna dzisiaj i jutro 2024 Університет Марії Кюрі-Склодовської, Польща

Міжнародна конференція до Всесвітнього дня інтелектуальної власності INTELLECTUAL PROPERTY IN SPORT Академія воєнних досліджень, Польща, 2026

Всеукраїнська науково-практична конференція «Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України» 2025

ЗАКОНОПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ

Працівники Інститут брали участь у розробці та експертуванні понад 300 проєктів нормативно-правових актів з питань інтелектуальної власності та інноваційної діяльності. У складі робочих груп брали участь у розробці Концепції реформування юридичної освіти, законопроєктів у сфері інтелектуальної власності (зокрема, Закону України «Про Національну систему охорони інтелектуальної власності», Закону України «Про судово-експертну діяльність в Україні», «Про авторське право і суміжні права» тощо).

СЕКРЕТАРІАТ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Директору Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України
ДОРОШЕНКУ О.Ф.

Шановний Олександре Федоровичу!

За пропозицією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Вас та завідувачку відділу авторського права і суміжних прав Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності – Штефан Анну Сергіївну було рекомендовано для включення до складу робочої групи з підготовки до другого читання проєкту Закону України «Про авторське право і суміжні права» (реєстраційний номер 5552-1 від 09 березня 2021 року).

Просимо Вас та пані Анну Штефан прийняти участь у науково-експертному супроводженні доопрацювання вказаного вище законопроєкту.

З повагою,
Керівник Секретаріату
Голови Верховної Ради України О.С.ЗОБОДИН

Включення співробітників Інституту до складу робочої групи з підготовки до другого читання проєкту Закону України «Про авторське право і суміжні права» 2022

Так, у 2025 р. представники Інституту брали участь:

• ***Законопроєктній роботі щодо імплементації окремих положень актів права ЄС у сфері авторського права і суміжних прав;***

• ***у розробці проєкту Закону України «Про захист комерційних таємниць»*** — законопроєкт спрямований на імплементацію положень Директиви ЄС 2016/943 про захист нерозкритих ноу-хау та бізнес інформації (комерційних таєм-

ниць) від неправомірного отримання, використання та розкриття;

• ***Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби»*** (проєкт Закону України 13110). Закон прийнято 04 листопада 2025 р.

• надання пропозицій та обговорення ***проєкту Цивільного кодексу України книги 4 «Право інтелектуальної власності»***.

Обговорення пропозицій до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері авторського права і суміжних прав з метою приведення правового регулювання сфери у відповідність до актів права ЄС», Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій, Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України 2026

У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства Інститут долучається до процесів цифрової трансформації економіки України. Так, 2025 р. представники Інституту брали участь у підготовці під егідою Міністерства цифрової трансформації України та інших державних органів рекомендацій щодо виростання технологій штучного інтелекту:

- Рекомендацій з відповідального використання штучного інтелекту: питання інтелектуальної власності;
- Рекомендації з відповідальної розробки систем із використанням технологій штучного інтелекту;
- Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту для правників.

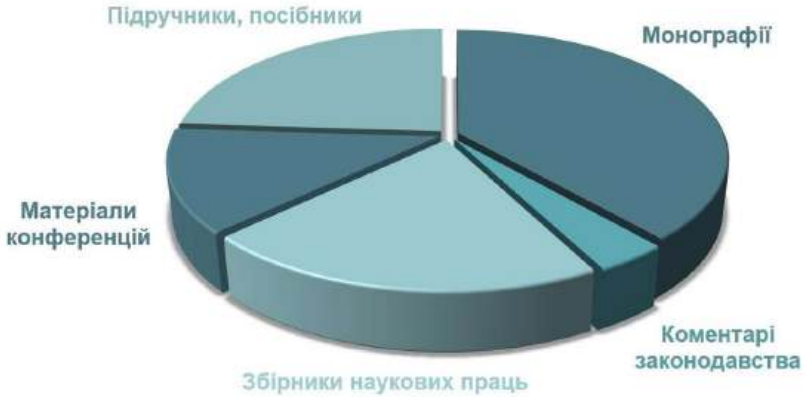

Обговорення проєкту Закону України «Про захист комерційних таємниць», Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій 2025

В умовах європейської інтеграції України Інститут активно долучається до процесів удосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності, приведення якого у відповідність до права ЄС.

У 2026 р. Інститут був визначений як відповідальний виконавець по реалізації 24 із 29 завдань у межах розділу 7 «Право інтелектуальної власності» Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України №438 від 01 квітня 2026 р.

КНИЖКОВІ ВИДАННЯ ІНСТИТУТУ ЗА 2001-2025 РОКИ

ПЕРІОДИЧНІ ФАХОВІ ВИДАННЯ ІНСТИТУТУ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

засновано у 2001 році

періодичність – 4 рази на рік

ISSN (Print) 2308-0361
ISSN (Online) 2519-2744

мови публікацій – українська, англійська

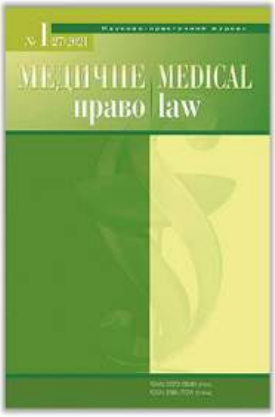
МЕДИЧНЕ ПРАВО

засновано у 2008 році
спільно з ГО «Фундація медичного права та біоетики України», ЛОБФ «Медицина і право», Львівським національним медичним університетом імені Данила Галицького

періодичність – 2 рази на рік

ISSN (Print) 2072-084X
ISSN (Online) 2518-7724

мови публікацій – українська, англійська

Проєкти та концепції нормативно-правових актів, підготовлені співробітниками Інституту у 2024 -2025 рр.

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Цивільного кодексу України щодо удосконалення правової регламентації суміжних прав організацій мовлення».

2. Концепція проєкту Кодексу промислової власності України.

3. Проєкт порядку продовження строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, видачі сертифікату додаткової охорони.

4. Концепція реформування законодавства інтелектуальної власності в сфері фармації у контексті вступу України до ЄС, викликів війни та повоєнної відбудови.

5. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо вдосконалення наказного провадження».

6. Пропозиції щодо внесення змін до Законів України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та «Про захист від недобросовісної конкуренції» щодо захисту державних символів.

7. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України щодо визначення виключної підсудності Вищого суду з питань інтелектуальної власності у деяких категоріях справ, матеріали яких містять інформацію, віднесену до державної таємниці».

8. Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання об'єктів права інтелектуальної власності в порівняльній рекламі».

9. Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правової охорони творів архітектури».

10. Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності щодо діяльності Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності».

11. Проєкт Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України».

Висновки та пропозиції до проєктів нормативно-правових актів, підготовлені співробітниками Інституту у 2024 – 2025 рр.

1. Науково-експертний висновок на проект Закону України «Про академічну доброчесність» (№ 10392 від 08.01.2024 р.).

2. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері авторського права і суміжних прав з метою приведення правового регулювання сфери у відповідність до актів права ЄС».

3. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оновлення системи пріоритетних напрямів у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності України».

4. Пропозиція до Порядку розподілу коштів для додаткової підтримки пріоритетних напрямів науково-дослідних і науково-технічних (експериментальних) розробок у ЗВО та наукових установах за результатами державної атестації.

5. Науково-експертний висновок на проєкти законів про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України» № 11229 від 01.05.2024 та альтернативні до нього проєкт закону про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України» № 11229-1 від 17.05.2024 та проєкт закону про внесення змін до Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України» № 11229-2 від 17.05.2024.

6. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо врегулювання спору за участю судді на стадії підготовчого провадження у сімейних та трудових спорах» від 30.01.2024 р. № 10447.

7. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Господарського кодексу України (щодо узгодження з положеннями Цивільного кодексу України та деяких інших законодавчих актів)».

8. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну таємницю».

9. Зауваження та пропозиції на Проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 40 Кодексу законів про працю України щодо розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця» (№ 13279 від 13.05.2025 р.).

10. Зауваження та пропозиції на Проєкт Закону України від 18.07.2025 р. № 13507 «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо встановлення ознак наявності трудових відносин».

11. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про рекламу» та інших законів України» (№ 12253 від 27.11.2024).

12. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про публічні закупівлі» (№ 11520 від 23.08.2024).

13. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (№ 12440 від 26.01.2025).

14. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (№ 12440-1 від 10.02.2025).

15. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності у сфері кінематографії» (реєстр. № 12383 від 07.01.2025 р.).

16. Науково-експертний висновок на Концепцію проєкту Закону України про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії.

17. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки».

18. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо стимулювання розвитку наукових парків».

19. Науково-експертний висновок на проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Деякі питання проведення клінічних досліджень (випробувань) лікарських засобів».

20. Науково-експертний висновок на проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар №13087 від 12.03.2025 р.

Діяльність Інституту як провідної наукової та експертної установи в галузі інтелектуальної власності базується на науковому потенціалі його працівників — високо кваліфікаційних наукових кадрів у сфері інтелектуальної власності.

Інститут є провідним національним науковим та експертним центром у сфері інтелектуальної власності. Впродовж свого функціонування Інститут здобув високу ділову репутацію серед органів державної влади (представницьких, виконавчих, судових), визнання серед наукових установ та освітніх закладів в Україні та за кордоном. Фахівці Інституту відіграють важливу роль у проведенні в Україні законодавчої, інституціональної та судової реформи в сфері інтелектуальної власності.

У цьому аспекті діяльність Інституту полягає у створенні та забезпеченні умов для підвищення кваліфікації його працівників, кількісного і якісного зростання кадрового складу Інституту, розвитку наукового потенціалу його працівників.

У складних умовах воєнного стану та повоєнної розбудови України важливим є збереження та подальший розвиток наукової, навчальної, нормотворчої та просвітницької діяльності Інституту, його утвердження як визнаного лідера наукових, освітніх та законотворчих ініціатив у сфері права інтелектуальної власності.

Бажаємо колективу Інституту невичерпної енергії для нових відкриттів, незмінного натхнення та професійної активності. Нехай у стінах Інституту завжди панує атмосфера свободи та наукового пошуку, а кожен новий день приносить радість від результатів наукової праці!

РАЗОМ ДО ПЕРЕМОГИ! ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

Наукові працівники Інституту на День вишиванки 2026 р.

Наукове видання

Ювілейний дайджест

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України 2001-2026 роки:

історія та перспективи

Дизайн обкладинки — *Н. Мінченко*
Комп'ютерне макетування — *Л. Цикаленко*

Адреса редакції:
вул. Казимира Малевича 11, Київ, 03150
Тел./факс: 200-08-76
www.ndiiv.org.ua
e-mail: ndiiv@ndiiv.org.ua

Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітурв Century Schoolbook.
Ум.-друк. арк. 2,6. Наклад 100 прим.
Видавець: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»
м. Київ. Бориспільська, 9.
Свідоцтво: серія ДК № 3534 від 24.07.2009 р.
Виготовлювач: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»
м. Київ. Бориспільська, 9.
Свідоцтво: серія ДК № 3534 від 24.07.2009 р.